

Funded by
the European Union

Implemented by
Roma Active
Albania

2023
EU award for

ROMA INTEGRATION

in the Western
Balkans
and Türkiye

Regulipyja e konkursiske thay o kriteriumia e deipasko

Pochin kotar e EU vash e integracia e Romengi an-e Ratoriguno Balkani thay Turkia, 2023

1. Historia

Truyal o 12 milionia save jivdinena an-e Evropa, o Roma si yekh kotar maybare etnikune minoritetia. Truyal o milioni Roma jivdinena ano Ratoriguno Balkani thay 2.8 milionia ani Turkia. On ulavena barvali kultura thay istoria savi si bichindi phangli e Evropa, numay ayekha arakhlike e lungone istoria e kote sine mukhle ki rig. Buder Roma panda araklona e phare formencar sar so si rasizmi, diskriminacia, socialuno achavipe thay chorolipe. O lacharipe olenge yekhipasko thay kotorleipe panda si prioriteti e Evropake Komisiake thay kriteriumi vash o evolveripe ano dromipe e buhlaripasko.

EU kerela ano lacharipe e Romane amalipaske integraciako ano amalipe thay ko deipe e konkretune rezultatenge ano tereni. Evropaki Unija ayekha sigurinela manglarde fondia vash o mase e socialune integraciako prekal o Instrumenti vash o Pre-aksesutno azhutipe.

O vastutne e IPA akceptinde strategia thay phangle akciake planya vash e integracia e Romengi kola renoviringyona sar bi adaptingyonas e neve strategiak ramea vash o Roma 2020-2030. Mahatno buti kerena o publikune autoritetia, nacionalune thay lokalune Organizacie e Civilune Amalipaske thay jene/aktivistia.

Respektindoy sa akava, kotar 2014 bershe, pochin DG NEAR vash e Romengi integracia ano Ratoriguno Balkani thay Turkia bayarela o dikhipe e phariyengo kolanca o Roma araklona ano Ratoriguno Balkani thay Turkia, sar ini o mahatma bukya e disave akteryengo ano pikhoipe e Romenge integraciako. E pochin dela pinjaripe, publiciteti thay pikhoipe pozitivune modelenge kola mothavena konkretune rezultatia vash e Romengi integracia.

Akaya akcia ka del shaipe e pajto ediciake Pochin EU vash e Romengi inkluzija ano Ratoriguno Balkani thay Turkia. Ano fokusi e pochinako vash o 2023 ka ovel e Romenge inkluzia ane digitalno agenda thay vineto(zeleno) ekonomia, kola dena nevo shaipe vash o lacharipe e poziciako e bigaravde Romanjengo thay Romengo ano regioni ano avutnipe. Ani dinamika e Romenge inkluziak chalavel o evolveripe e amalipasko, astarindoy ini i forma e digitalune agendako thay vineto (zeleno) ekonomiako. Odoleske, vash te evolverina e romane jivdipaske kondiciengo thay olenge kotorleipasko, mahatno si te kerelpe zorale mase kola ka respodinen ano akala svide, deindoy shaipe kay te lokhyargol o pashipe e edukipasko thay e butikeripasko, sastipaske thay socialune servisipyenge thay shukarni mobilizacia e komuniteteski, inkluzia Romengi.

Indikativuno ka oven ulavde duy pochima ko vastutne e IPA, kola ka promovinen sayekh 14 mahatne eksperience. Naprofitune triumfune civilune amalipya thay jene ka len lovengi pochin: ji kana o publikune subyektia thay privatune kompanie ka len nalovengi pochin thay sertifikati vash o akceptipe kotar e Evropaki Komisia.

Sa ko ka lel pochin ka len mashkarthemutno penjaripe ane ceremonia e pochinake deibasko ano Brisel. On ayekha ka len kotor ko yavera ovipyta kola organizuinenape ano *Kurko e Romengo 2023* ano Evropako Parlamenti.

Sa ko ka lel pochin ayekha ka oven akharde te len kotor ane studiysko vizita ano Brisel, te arakhlon e mahatno akteryencar kola si aktivna ano vineto (zeleno) ekonomia thay digitalune forme save reprezentinena o shaipyta vash e Romengi inkluzia.

Akaya pochin finansirinel e Evropaki Uniya (IPA fondia), a realizuinela i Roma Active Albania (RAA)

2. O resipe e pochinako

E pochin ka azhutinel te iranelpe o dikhipe ane konkretune bukya kola kerde o ververutne relevantune romane thay na-romane akteria – publikune institucie, privatune kompanie, o butideyune, siklarne, o civilune amalipaske organizacie, te anglicheren o roli e Romengo sar ani implementacia ayekha ini ano resipe ano vineto (zeleno) ekonomia thay digitaluni agenda, ano forme, numay na limitiringyol ano kheripe, butikeripe, inovacie thay yaver, thay ano prioritetia e digitalune politikake. Polyuno yekhipe thay zoryalipe e Romanjengo ka ovel mahatno dimenzia. E pochin ayekha ka azhutinel te penjargyon o aksesia thay o iniciative save azhutingye te reselpes mahatno anglalipe thay yaveripyja ano Romengo jivdipe, prekal e vineto (zeleno) ekonomia thay digitalune godzver solucie, kola bi shay te keren ini ano yaver kontekstia thay thana.

Konkretune, e pachin si vash:

1. Te maybut iranelpe o dikhipe ano roli thay ano kontributi e vineto (zeleno) ekonomiako thay e digitalizaciako ano zoryaripe e poziciako e chorole Romanjengo thay Romengo ano regioni.
2. Te promovishingyon o suksesune modelia kotar e zeleno ekonomia thay digitalune solucie kola ande pozitivune yaveripyja e Romenge
3. Te keren kay te ovel dikhlarno o phikoipe thay I buti e Evropake Uniyaki vash e Romengi inkluzia ano phuvya e buhlaripaske.
4. Te lacharen o butikeripe mashkar o akteria save si phangle ano procesi vash e Romengi inkluzia
5. Te sigurinel penjaripe thay zoryalipe e identifikime akciyengo save realizuisayle ano lokaluno niveli.
6. Te identifikinel thay te ulavel o pozitivune misala e bukyake kotar o jene, publikune institucie, privatune kompanie, biznisia thay Organizacie e Civilune Amalipaske ano lokaluno niveli ane zona e Romengi inkluzia phanglo e vineto (zeleno) ekonomia thay digitalune agenda.

Biumlavdi komisia vash e evaluacia ka dikharel o aplikacie thay ka alosarel e triumfune e pochinake.

Naprofitabiluno civiluno amalipe thay o jene kola ka triumfinen e pochin shay ayekha te len finansisko azhutipe vash te phiraven pere iniciative ani zona e vineto (zeleno) ekonomiaki thay digitalizaciake vash e Romengi inkluzia. Sa okola ko ka len i pochin thay ko pherel o termia vash o finansisko azhutipe ka lel lovengi pochin.

Sayekto triumfuno ka lel statua sar simboli vash o penjaripe kotar e rig EC DG NEAR thay kotar o ovipe.

3. Regulipyja e konkurseske

E pochin si putardi vash o civiluno amalipe (organizacie thay jene), publikune thay privatune institucie (astardoy, numay na limitiringyol ano MSP, amalipaske kompanie, thay ververutne iniciative vash o butikeripe); e beshipaya ani Albania, Bosna thay Hercegovina, Montenegro, Srbia, Republika Vrtloriguni Makedonia, Kosova* thay Turkia.

O konkurs si putardo vash o aplikacie direktno kotar o jene thay nominacie kotar o relevantune grupe, mashkarthemutne organizacie, Organizacie e Civilune Amalipaske thay publikune subyektia, kola si kerde/aktivna ano yekh kotar o phuvya e buhlaripaske.

Aplikacie

- O aplikacie shay direktno te den o interesime riga.
- O aplikacie musay te oven ano manglarde forme, te shay te drabarenpes, te ovel len aksesi thay te shay te printingyon
- Na-pherde aplikacie shay konsideringyon sar biakceptime te si kay nane olen mahatma elementia
- E aplikacia ovela validno kana si lache pherdi kupate e Deklaracia vash o Honor.
- E aplikacia musay te bichalel pes kupate e relevantune dokumentencar, sar so si fotografie, harne video filmia (maks. 5 min) thay yaver.
- Shay te bichalel pes numay yekh aplikacia. Te si kay si maybut aplikacie, o aplikanti ka ovel diskvalifikuime

Nominacie

- Nominacie shay te bichalen o fizikune jene, relevantune grupe, mashkarthemutne organizacie, organizacie e civilune amalipaske thay publikune organia, kerde vay aktivna ano regioni e buhlaripasko: Albania, Bosna thay Hercegovina, Montenegro, Srbia, Republika Vrtloriguni Makedonia, Kosova thay Turkia; e anavutneske lekanipe.
- O nominacie musay te oven ano manglarde forme, te shay te drabarenpes, te ovel len aksesi thay te shay te printuinernenpes
- Na-pherde aplikacie shay konsideringyon sar biakceptime te si kay nane olen mahatma elementia
- E nominacia ovela validno kana si lache pherdi kupate e Deklaracia vash o Honor.
- E nominacia musay te bichalel pes kupate e relevantune dokumentencar, sar so si fotografie, harne video filmia (maks. 5 min) thay yaver.
- Sayekto privatuno jeno/CAO/mashkarthemutne organizacie/ publikuno jeno shay te bichalel numay yekh aplikacia. Ano misal e mashkarthemutne organizaciengo, ola shay te den numay yekh nominacia pe phuv. Te si kay si maybut aplikacie, o aplikanti ka ovel diskvalifikuime

Yaver dokumentia

O aplikantia thay o nominantia akharde si te den yavera trubutne dokumentia kola si aksesune thay manglardo si te bichalen o dokumentia ano elektronsko verzia kana shay (so may anglal). O yaver dokumentia si:

- Video klipia, fotografie;
- publikacie (broshure thay yaver, kola promovishinen i iniciativa/proyekti);
- link kotar e veb cham phanglo e iniciativa/proyektea (te lepargyol ane forma e aplikaciaki)
- mediyako ucharipe (numay te si);
- sayekto aver materiali thay evidencia vash e iniciativaki influenca savi nakhavela o aplikanti/nominovuno vash e pochin

Buderi se yekh aplikacie

Sayekto jeno shay te aplicirinel numay yekh drom.

Sayekto jeno/Organizacie e Civilune Amalipaske/Mashkarthemutne Organizacie thay/vay publikune subyektia shay te anavinan numay yekhe jene.

Maybut aplikacie thay nominacie shay te respodinen diskvalifikacia

O jeno, kova aplicirinel, nashti ovel nominovuno, ayekha, o nominovuno nashti direktno te aplicirinel vash e pochin.

Lekanipe vash o vastipe e informaciengo vash o publikipe

Disave informacie kotar o aplikanti, nominantia thay nominovune, shay te vastingyon vash o avutne publikacie. Ayekha, I forma e lekanipaski parafimi kotar o sa bichalgyol kupate e yaver dokumentencar.

Chib

Vash o aplikipe thay nominipe musay te vastingyol Anglikani chib.

Yavera dokumentia shay te oven ko yaver chibya, numay anglikane verzie ka oven may respektive.

Dendo vakti

Dendo vakti vash o aplikipe thay nominipe, kupate e yaver relevantune dokumentyencar , si 15. Mart 2023 bershe ko 23:59 h pe Briselisko vakti.

Aplikipe

Aplikipe kergyol prekal o e-mail: Application_EU_Award_2023@raa.al.

O titri kotar o meil musay te ovel ole o iniciali kotar o aplikanti thay i phuv kotar avela.

Nominipe kergyol prekal o e-mail: Nomination_EU_Award_2023@raa.al.

O titri kotar o meil musay te ovel ole o akronimia e nominanti, inicialia e kandidateske thay i phuv kotar avena.

O aplikacie thay nominacie, kupate e yaver dokumentyencar, shay te bichalgyon e posta ki adresa:

Roma Active Albania - Rr. “YlberëBylykbashi”; P. 25; Shk. 2; Ap. 4; Tirana, Albania

An akava misal, ka dikhlargyon numay o aplikacie/nominacie kola resle ko dendo vakti. Aplikacie kola resena e posta palo dendo vakti nane te dikhlargyon.

4. Rodlarde kriteriumia

I pochin pikoinla o aplikacie thay nominacie kotar i Albania, Bosna thay Hercegovina, Kosova, Montenegro, Srbia, Republika Vrtloriguni Makedonia thay Turkia.

a) Kandidatia

Pochin e triyumfunoski perel ano PRAG regulipyja, 6.9.2. Finansisko azhutipe e trito jenenge; te phikoinen olengi buti.

Aplikantia kola pherena o termia trubul te:

- oven Roma vay na-roma jene vay subyektia kotar o publikune institucie; publikuno sektori thay Organizacie e Civilune Amalipaske (astarindoy ini e siklarnen thay saslaripaske akteryen, tikne kompanie thay socialune kompanie); thay
- oven registrime ani Albania, Bosna thay Hercegovina, Montenegro, Srbia, Republika Vrtloriguni Makedonia, Kosova thay Turkia; thay
- prekal piri buti dende mahatno kontributi ani kapitalizacia vash vineto (zeleno) thay digitaluno zoryaripe e resipeya te lachargyol i amalikani inkluzia e Romengi ano Ratoriguno Balkani thay Turkia; thay
- jeno thay entiteti nakhavena iniciative kola si phangle e butikeripa e Romengo thay Romanjengo, ano konteksti e vineto (zeleno) thay digitalune agenda mayhari 1 bersh, kola pere akcesea vay respodipea reprezentinena mahatno kontributi vash o akcesi e Romengo ano zoryaripe e digitalune agendako thay shay reprodukingyol sar modeli ano yaver thane ano regioni e buhlaripasko; thay
- O subyekti musay te atestinel kay e iniciativa kolake aplikinel si realizumi mayhari 6 masek anglo aplikipe vash e pochin thay kay odoya iniciativa dengya rezultati.

5. Kriteriumia vash o deibe

O triyumfune e pochinake vash e Romengi inkluzia ka alosarel i biumlavdi komisia, prekal o avutne kriteriumia, kolesa ka sigurinel vizibiliteti e procesesko thay yekhuno tretmani e kotorleyutnengo.

Rezultatia kola adzargyona kotar o phikoipe e trito jenenge si:

Shukarne misala e bukyake kola dende kontributi ko butikeripe e Romengo thay Romanjengo,

Baryarel o zoryaripe e aktivitetyengo kola si akceptime (prekal o penjaripe olenge mahatnipaske thay prekal o ulavipe e informaciyengo)

Baryardo impakti e Organizacie e Civilune Amalipaske thay lokalune aktivistyengi iniciyativa ano rami e butikeripaske e Romenge.

O triyumfune ka oven misal vash o zoryaripe thay aktivuno themutnipe, e terne juvlenge, sar ini nevo standardi ano resipe e amalipaske impacteske.

Unifkipaya e ververutne interesime rigen kotar o regioni, ano sherune aktivitetia, ka keran than vash o ledeipe mashkar o ververutne akteria. Agyar shay te kera buti pe lacharipe ano institucionaluno dialog vash o butikeripe e Romengo.

a) Ververutne aktivitetia kola pherena o termia vash o finansisko azhutipe, pe baza kotar e fiksno lista

Aktivitetia kola ka oven triyumfune (lovengo vay na-lovengo triumfipe) musay te rezultirinen vay te ovel olen shukarno potenciali te kontribuinen ani inkluzia thay ano mase e phikoipaske, prekal e zeleno ekonomia thay/vay digitaluni solucia, thay shay astaren:

- Reprezentindoy thay lobirindoy te avel ji ko rezultatia kay te akceptingol thay te implementingol o krieske ramia, i strategia thay akcioneske plania kola kontribuinena ano lacharipe thay baryaripe ano digitaluno skoluipe, maripe online prekal o holako vakeripe mamuy o Roma, akcesi ano digitaluno skoluipe, butikeripe thay servisipe thay zoryaripe prekal o digitalune solucie e Romenge.
- I buti koya dela konkretuno rezultatia sar bi azhutingyon o Roma ano digitalizipe olenge kompaniyenge, Iniciyative vash o lacharipe e akcesesko e Romengo ano skoluipe ko duripe
- Edukipe, mentoripe si rezultati e sa pobare vastipesko e digitalune shaipyengo thay e pobare kotorleipasko e romane ternengo ano vineto (zeleno) ekonomia thay digitaluno butikeripe
- Digitaluno skoluipe e Romengo thay lacharipe e zelene ekonomiyako ano avutnipe
- Phikoipe kova sar rezultati si le lachardo transferi e tehnologiyako, jandipasko thay kompeticiyengo.
- Maripe mamuy o antigypsisam ane nevi digitaluni era
- Konkretune akciye kola favorizuinen o zoryaripe e Romanjengo
- Romane kompanie kola rezultirinenko baryaripe e shaipyengo e Romenge ano rami e vineto (zeleno) ekonomiak thay digitalune agendake.
- Amalikane – vineto (zeleno) kompanie kola rezultirinenko zoryaripe e Romengo

b) E kategoria e jenengi kola nashti te len finansisko azhutipe

O triyumfune si kotor e civilyune amalipase – astarindoy o Organizacie e Civilune Amalipaske thay o jene kola si aktivna ano rami e butikeripaske e Romenge, thay o subyektia sar so si, numay na limitiringyon ano publikune institucie thay kompanie, butideyune, siklarne ano edukipe thay saslaripaske bukyarne Roma thay na-Roma, tikne kompanie thay amalikane kompanie. Sayekh ka ovel 14 triyumfune kola ka len kotor ano studisko vizita ani Spania, numay o akteria e civilune amalipaske shay te len finansisko azhutipe te phiraven pere iniciyative ano rami e butikeripaske e Romenge.

Sayekto kotorleyutno kova pherela o termia vash yekh aplikacia, musay te pherel avutne kriteriumia:

- Te oven jene thay entiteti: instituciye thay kompaniye, butideyune, siklarne ano edukipe thay saslaripaske akteria Roma thay na-Roma, tikne kompanie thay amalipaske kompanie, Organizacie e Civilune Amalipaske kola den servisipe, formirime ani Albania, Bosna thay Hercegovina, Montenegro, Srbia, Republika Vrtrloriguni Makedonia, Kosova thay Turkia
- O subyekti phiravel relevantune aktivitetia mayhari 1 bersh
- O subyekti musay te atestinel kay e iniciyativa kolake aplikinel si realizuimi mayhari 6 masek anglo aplikipe vash e pochin thay kay odoya iniciyativa dengya rezultati
- Numay o akteria kotar o Civiluno Amalipe shay te len finansisko azhutipe

c) Kriteriumiya vash o alosaripe akale subyektengo thay deiba e finansisko azhutipesko

Sherune kriteriumiya vash o alosaripe, numay na limitiringyol ano:

Adaptiringyoven kea kale bersheski teme

- Niveli e iniciyativake impaktesko ano kvantiteti thay kvaliteti e Romenge integraciya, zeleno avutnipe thay digitaluni agenda.
- Niveli e adresiripasko e polyune dimenziyako ani Romengi integraciya.
- Niveli e iniciyativake impaktesko ano romano komuniteti thay ano olengo jivdipe.
- Niveli e iniciyativako vash o promovipe Romengo barbarutno tretmani.
- Stepen održivosti.
- Suksesi ano vastipe e akcesesko e polyune yekhipasko.

d) Kriteriumiya vash o egzaktno suma e finansisko phikoipe e sayekto trito subyektesko

Kobaripe e finansisko pachinaki e autorizime subyektengo (Organizacie e Civilune Amalipaske) ka ovel fiksno kobaripe vash i yekto thay duyto pochin. Upre leparde kriteriumiya ka oven evaluime thay o sistemi vash o poenipe ka evaluinel aplikacie/nominacie kotar satekto kategoria.

e) Maksimaluno kobaripe kova shay te delpe

O triumfyune kola pherena o termia vash o finansisko phikoipe ka len lovengi pochin 7500 euro ko yekhto than thay 4500 ko duyto than. Sa o triumfyune ka ovol len studiysko vizita ano Bruksel, Belgia.

Sayekto triumfyuno ka lel statua sar simboli vash o akceptipe kotar e rig EC DG NEAR thay kotar o ovipe. Sa ko ka lel pochin ka len mashkarthemutno penjaripe ane ceremonia e pochinake deibasko ano Brisel, thay ka len kotor ano aktivitetia kola nakhavena ano vakti e deipasko. Studisko vizita ka ovel palo ceremonia e deibaski e pachinako.

6. Vastipe e informaciyengo

O bichalde dokumentia thay personalune informaciye ka oven tretirime sar arakhle, numay ano deibe e pochinako.

Sa o personalune informacie kola ka oven ani aplikacia ka oven obradime phanglo e regulaya (EU) 2018/1725 Evropako Parlamenti thay Konsili kotar o 23. Oktobri 2018. (OJ L 295, 21.11.2018., str. 39–98) vash o garavipe e jenengoro ano dikhipe e keripaya e personalune informaciyengo kotar o institucie thay organya e Komuniteteske thay vash o mukhlardo phiripe akale informaciyengo. Akala informaciye o kontraktune autoritetia ka vastinen numay phanglo e krisea e Evropake Unija.

O kotorleyutne shay, ano sasavo vakti, te keran rovipe federal o vastipe olengere personalune informaciyengo.

E komisia si la autorizimi te publikinel, ano sasavi forma thay ano sasave mediyen, avutne informaciye:

- Anav e triumfyune kandidatisko vay nominovunesko
- Anav e nominatoresko
- Funduno resipe e triumfyuneske aktitevyengo
- O kobaripe e dende pochinako
- Geografikuni lokacia e aktivitetyenge kola adikergyona

Evropaki Komisiya shay te kerel video vay yaver promotivune materialiya kotar o triumfyune. O fotografie thay o video kola kergya e Evropaki Komisiya, ano gatisaripe e ceremoniyako vay ano ovipe e ceremoniyako, siton numay kotor e Evropake Komisiyako